

La força de Borís

"Amb tota certesa, si Borís no gasta punt de ferro per assegurar una mica de llibertat, de moderació i de bones maneres, vindran els altres i serà la catàstrofe."

Borís tsar de totes les Rússies, o de les Rússies que queden.

Això és el que a nosaltres —els "occidentals"— ens fa una mica d'agúnia, o molta. I això és el que als russos pareix que els agrada. Vejam: a nosaltres ja ens va bé Borís, perquè sembla més demòcrata de paraula i d'intencions, més modern i més occidental que els seus adversaris. Encara que l'home té una tirada cap a l'autoritat personal, els usos monàrquics i els colps de puny, i una altra tirada cap a la inconsistència i la vodka. Als russos, sembla que Borís els va bé justament per tot això: la vodka, la força i els colps de puny. S'estimaven Pere el Gran, com s'estimaven el pare Stalin encara que fos moreno i georgià. Ben poc rus, era Josif Dzugasvili, seminarista de Tbilissi, però va entendre els russos perfectament. De la mateixa manera que Gorbátxov no els va entendre, i ara ho intenta amb una Fundació.

Acaba d'aparèixer a Itàlia un llibre que es diu *Què volen els russos*, obra de l'eslavista Piero Sinatti, i resultat d'un debat organitzat, justament, a la Fundació que el senyor Mikhaíl Gorbátxov manté amb els dòlars que cobra fent articles i conferències (i més dòlars que li deuen regalar). I la resposta és que no se sap molt bé què volen els russos, en efecte, o que, com passa sovint, uns volen una cosa i uns altres, una altra. Només que ací es tracta de coses grosses, no de triar entre socialdemòcrates i liberals. Una part dels russos vol, en efecte, viure en un país democràtic, "com els altres". Una altra part, més gran, pensa que això és impossible allà, que no val la pena, o que va contra les tradicions més sòlides de la terra, perquè mil anys de tsars i setanta de Partit no permeten massa luxes ni experiments.

A Rússia, com a tot arreu, hi ha els "antics" i els "moderns". Només que allà els "moderns" són pocs i sense molt de coneixement encara. I a més, han de fer servir, volent o no, les mateixes armes que gastarien els antics, si pogueren: els tancs i el govern per decret. Els moderns volen modernitzar i organitzar el país, construir acceleradament una economia de mercat —un capitalisme elemental, vaja—, crear una classe empresarial i una classe mitjana, fer una política exterior basada en l'equilibri, en el reconeixement de l'hegemonia americana i en la cooperació amb Europa i el Japó. Els antics volen just el contrari: són l'expressió actual del vell recel dels russos a l'occidentalització, de la por de la "influència

estrangera" i de la defensa del *ruskii put*, el camí rus cap al poder i la grandesa.

Era possible, abans de l'assalt al parlament, un compromís pacífic entre els uns i els altres? Els experts de Moscou diuen que no. I si no era possible abans, menys possible és ara. Els patriotes extrems, els neonazis locals, els antisemites, antieuropeus, ortodoxos de barba salvatge, comunistes durs, nostàlgics de l'imperi, orfes de la mare URSS, tots en unió, són irreductibles. Ah, i els tàtars, els txetxens i alguns altres pobles rebels, esteparis, muntanyencs o simplement farts de tot, poden ser igual d'intractables en qualsevol negociació. El polítleg Aleksandr Zipko recorda que l'URSS va caure perquè Gorbátxov no va aplicar el principi de la violència, i que Rússia s'aguanta només perquè Ieltsin gasta la força, i la gastará més si cal. Andranik Migranian, un dels *speechwriters* del Kremlin, diu que sí, que la força és necessària, si no es vol que Rússia esclate. I l'historiador Igor Khamkin, el mateix: que haurà de córrer més sang per assegurar l'autoritat de la Federació. Són gent de seny, són gent moderna i raonable. Però no hi veuen altre camí: Borís ha de manar amb vigor. Decrets i tancs.

Què hi farem. Segurament és veritat. Amb tota certesa, si Borís no gasta punt de ferro per assegurar una mica de llibertat, de moderació i de bones maneres, vindran els altres i serà la catàstrofe. Alguna mena de tsarisme sembla indispensable, de moment. I posats a triar, més val que siga un tsar una mica tractable, un Borís I el Tolerable, que no un Ivà el Terrible, que ara seria mig nazi i mig bolxevic. En qualsevol cas, la força de Borís no estarà en el pròxim parlament. La força de Borís estarà en les ganes que té la gent de veure com algú governa amb força.

Joan F. Mira